

РОЗДІЛ 3. ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ
НАЦІОНАЛЬНИМ ГОСПОДАРСТВОМОСОБЛИВОСТІ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ
В АГРАРНОМУ СЕКТОРІ УКРАЇНИ ТА ШЛЯХИ ЇЇ АКТИВІЗАЦІЇ
PECULIARITIES OF INVESTMENT ACTIVITIES
IN THE AGRARIAN SECTOR OF UKRAINE AND WAYS OF ACTIVATION

УДК 338.2

<https://doi.org/10.32843/infrastruct42-10>**Алексеева К.А.**к.н.держ.упр.,
доцент кафедри виробничого
та інвестиційного менеджменту
Національний університет біоресурсів
і природокористування**Цоколь О.П.**аспірант кафедри виробничого
та інвестиційного менеджменту
Національний університет біоресурсів
і природокористування**Alekseieva Kateryna****National University of Life
and Environmental Sciences of Ukraine**
Tsokol OlhaNational University of Life
and Environmental Sciences of Ukraine

У статті досліджено особливості інвестиційної діяльності в аграрному секторі України. Показано ключову роль аграрного сектору в економіці України, що доведено макроекономічними показниками, зокрема часткою експорту аграрної продукції у структурі валового продукту. Важливість аграрного сектору також підтверджується фактом зацікавленості іноземних інвесторів у здійсненні капіталовкладень в аграрний сектор України більшою мірою у розвиток аграрної інфраструктури, хоча останнім часом також у конкретні проекти щодо діджиталізації сектору. Для активізації інвестиційної діяльності в аграрному секторі України потрібно проводити виважену державну інвестиційну політику. Зокрема, потрібно працювати над механізмами забезпечення державних гарантій для іноземних інвесторів під час інвестування в український аграрний сектор, а також над удосконаленням механізмів податкової, бюджетної, грошово-кредитної, антимонопольної та цінової політики. Доречно також розвивати державно-приватне партнерство у секторі.

Ключові слова: аграрний сектор, інвестиції, інвестиційна діяльність, інвестиційна привабливість, іноземні інвестиції, активізація інвестиційної діяльності, державна політика.

В статье исследованы особенности инвестиционной деятельности в аграрном

секторе Украины. Показана ключевая роль аграрного сектора в экономике Украины, что подтверждено макроэкономическими показателями, в частности долей экспорта аграрной продукции в структуре валового продукта. Важность аграрного сектора также подтверждается фактом заинтересованности иностранных инвесторов в осуществление капиталовложений в аграрный сектор Украины, в большей степени в развитие аграрной инфраструктуры, хотя в последнее время имеют место и конкретные проекты по диджитализации сектора. Для активизации инвестиционной деятельности в аграрном секторе Украины необходимо проводить взвешенную государственную инвестиционную политику. В частности, нужно работать над механизмами обеспечения государственных гарантий для иностранных инвесторов при инвестировании в украинский аграрный сектор, а также над совершенствованием механизмов налоговой, бюджетной, денежно-кредитной, антимонопольной и ценовой политики. Уместным является развитие государственно-частного партнерства в секторе.

Ключевые слова: аграрный сектор, инвестиции, инвестиционная деятельность, инвестиционная привлекательность, иностранные инвестиции, активизация инвестиционной деятельности, государственная политика.

The article explores the peculiarities of investment activity in the agricultural sector of Ukraine. The key role of the agrarian sector in the Ukrainian economy is shown which is confirmed by the macroeconomic indicators, in particular, the share of agricultural products exports in the structure of the gross product. The importance of the agrarian sector is also confirmed by the fact that foreign investors are interested in investing into the agrarian sector of Ukraine to a greater extent in the development of agrarian infrastructure, although more recently in specific projects on the digitalization of the sector. There have been serious transformational processes demonstrated within the last years which have driven the Ukrainian agrarian sector to a qualitatively new level. Now the total digitalization of the sector is being expected with providing IT-decisions into all operational processes in the agrarian sector. In such conditions new perspectives are opened for investments into precise agriculture and other investment projects for modernization of the sector. In order to intensify investment activity in the agrarian sector of Ukraine it is necessary to carry out a prudent state investment policy in the sector. In particular, it is crucial to work on mechanisms for providing state guarantees for foreign investors when investing in the Ukrainian agrarian sector, as well as on improving the mechanisms of tax, budgetary, monetary, monopoly and price policies. It is also appropriate to develop public-private partnerships in the sector. It is determined that the instruments for stimulating the development of agro-industrial production should be: state agrarian interventions; financial support for agro-industrial production; partial compensation for capital and recurrent expenses; partial offsetting of interest rates on bank loans; compensation for agricultural insurance costs, including income insurance; granting funds to farmers on a returnable basis. It is proved that the main competitive advantages in the agricultural market of Ukraine are the possibility of expanding production in Ukraine, filling niche industries and export to EU countries of certain product groups absent on its territory, opportunities for the formation of a cluster of agricultural producers in individual regions, facilitating the financing of production products by external investors.

Key words: agrarian sector, investments, investment activity, investment attractiveness, foreign investments, activation of investment activity, public policy.

Постановка проблеми. Розвиток ринкової економіки в Україні вимагає чіткого розуміння того, якою конкретно ми бачимо Україну в майбутньому й яку стратегію для реалізації цих намірів доречно використати. Давно відомим є той факт, що забезпечення економічного зростання та економічного розвитку на пряму залежить від обсягів інвестицій

та рівня інвестиційної активності в країні. Кожна країна в силу особливостей економічного розвитку, наявних ресурсів, географічних та кліматичних умов, певних традицій та інших вагомих чинників має галузі або сектори економіки, які стають ключовими для її розвитку. Такі галузі забезпечують суттєву питому вагу надходжень ВВП та відіграють

значну соціальну функцію, оскільки забезпечують робочими місцями велику частину працездатного населення. Рівень інвестиційної активності в таких галузях часто визначає економічний розвиток не тільки власне галузі, а й здійснює значний вплив на економічний розвиток споріднених галузей, цілих регіонів, областей та країни у цілому.

Порівняно з іншими країнами аграрний сектор України займає провідну роль у формуванні ВВП України та залученні інвестицій. Це зумовлено ринковими перевагами та проблемами у розвитку інших сфер. До сприятливих чинників належать природні передумови й удале розміщення держави на світовій агробізнесовій карті, низька вартість локального ресурсу та сільськогосподарські традиції нашої країни, розвинена інфраструктура і сільськогосподарська машинобудівна сфера, сусідське положення з провідним світовим споживацьким ринком: державами – членами Європейського Союзу і близькосхідними країнами. Усе це становить основну конкурентну перевагу для аграрної сфери.

Зрозуміло, що розвиток аграрного сектору напряму залежить від обсягів інвестицій, які щорічно залучаються у нього та визначають ступінь його оновлення, модернізації та загального розвитку. У таких умовах дослідження вчених, спрямовані на вивчення особливостей інвестиційної діяльності в аграрному секторі України з розробленням заходів щодо її (інвестиційної активності) активізації, продовжують залишатися актуальними.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Питанням активізації інвестиційної діяльності в аграрному секторі присвячували свої праці багато провідних науковців. Так, значна увага приділяється проблемам удосконалення інвестиційного клімату. Зокрема, О. Власюк під час проведення дослідження щодо інвестиційного клімату визначив його як «спроможність економіко-правового середовища забезпечити належну віддачу на вкладений капітал» [5]. В. Головатюк також займався проблемами поліпшення інвестиційного клімату та виокремив поняття «ризиків інвестиційного клімату» як «рівень невідповідності ідеалу, іншими словами, міра відхилення від еталону рівня інвестиційної привабливості соціально-економічного середовища у будь-який теперішній момент часу» [7]. На думку А. Пешко, інвестиційний клімат є «сукупністю чинників, які бере до уваги інвестор, приймаючи рішення щодо здійснення інвестицій» [12]. У роботах Л. Шинкарук значна увага приділяється ролі інвестицій, інновацій та технологій у забезпеченні структурних зрушень у вітчизняній економіці [13]. Проблеми прискорення діджиталізації аграрного сектору, зокрема через активізацію впровадження державно-приватних партнерств, досліджуються у роботах Н. Рєзнік, А. Остапчука, К. Алексеєвої [4]. У роботах цих учених діджиталі-

зація виокремлюється як пріоритет для розвитку аграрного сектору України та є можливою у тому числі завдяки впровадженню нових прогресивних форм господарювання.

Проте конкретні державні механізми щодо активізації інвестиційної активності в аграрному секторі України все ще потребують подальшого теоретичного супроводу, що зумовило вибір теми для проведення даного дослідження.

Постановка завдання. Мета статті – з'ясувати особливості інвестиційної діяльності в аграрному секторі України та запропонувати шляхи їх активізації.

Дана мета зумовлює формулювання цілей дослідження:

- проаналізувати стан інвестиційної діяльності в аграрному секторі України на даному етапі;
- охарактеризувати пріоритетні напрями розвитку інвестиційної політики в аграрному секторі України.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Інвестиційна діяльність є важливою передумовою розвитку національної економіки та підвищення рівня внутрішніх доходів країни. У зв'язку з певною сировинною спрямованістю економіки України, яка яскраво простежується під час аналізу експорту з країни, активізація інвестиційної діяльності може забезпечити розширення диверсифікації та поглиблення спеціалізації країни на світовому ринку. У нинішніх реаліях однією з основних точок зростання в Україні є сільське господарство. Саме сільське господарство потенційно може забезпечити розширене відтворення потенціалу суміжних галузей, передусім переробно-харчових виробництв. Окрім того, розвиток сільського господарства за умови забезпечення високої продуктивності виробництва агропродовольчої продукції забезпечить задоволення потреб населення у продовольстві відповідно до раціональних норм харчування [3], тобто саме сільське господарство є ключовою галуззю у забезпеченні продовольчої безпеки країни.

Зростання інвестиційних вкладень в аграрну сферу, зважаючи на світовий досвід, залежить від ефективності інструментів стимулювання інвестицій. Такі інструменти формують сукупність передумов інституційного характеру, зокрема фіскального та фінансово-кредитного, щодо підвищення зацікавлення інвестора-резидента та інвестора-нерезидента у нарощуванні фінансового забезпечення і розширенні виробничих потужностей в АПК, а також у впровадженні інноваційних технологій. Зрозуміло, що в умовах сталого розвитку акцент повинен робитися на здійсненні інновацій, які містять певні екологічні орієнтири під час удосконалення як процесу виробництва сільськогосподарської сировинної продукції, так і операційних процесів у переробно-харчовій промисловості. Система стимулювання інвестицій в аграрний сектор повинна орієнтуватися на диверсифікацію

форм, методів та інструментарію інвестицій, розбудову національних фондів ринків для залучення портфельних інвестицій, організацію державно-приватних партнерств для переробки відходів сільськогосподарських промислових та переробно-харчових компаній.

Якщо розглянути структуру ВВП країн ЄС та України (табл. 1), то можна визначити особливості його формування. Так, сільське господарство щороку збільшує обсяги виробництва, тим самим займаючи все більшу частку у структурі ВВП України, зокрема у 2017 р. вона становить 11,63%, тоді як у структурі ВВП європейських країн сільське господарство займає лише 0,3%.

Разом із тим можна відстежувати тенденцію перевищення зростання виробництва сільськогосподарської продукції над зростанням ВВП України, а це вказує на те, що аграрний сектор – одна з пріоритетних галузей економіки України. У 2016 р. темпи зростання виробництва сільськогосподарської продукції становили 48,81%, тоді як ВВП – 25,31%.

Динаміка виробництва основних сільськогосподарських культур в Україні у 2011–2017 рр. (табл. 2) є позитивною, що свідчить про подальші можливості зростання частки сільського господарства у ВВП України. Лише в періоди кризових явищ відбувалося скорочення обсягу виробництва аграрної продукції.

Найбільші інвестиційні проекти в агро- і суміжних галузях переважно стосувалися у цей період аграрної інфраструктури. За даними Інституту аграрної економіки, у 2016 р. в український АПК надійшло 44,2 млн. грн капітальних інвестицій. Елеваторні потужності, перевалочні термінали, цілі логістичні комплекси – напрями, у яких активно працювали глобальні трейдери. Тільки за останні роки в українських портах побудовано термінали Bunge (180 млн. дол.), Cofco (75 млн. дол.), Risoil S.A. (70 млн. дол.), Allseeds (200 млн. дол.). Нині Україна спільно з компанією «Бруклін-Київ» реалізує проект зерноперевалочного терміналу вартістю 99 млн. дол. Окрім того, в Україні працює підрозділ агрохолдингу NCH Capital Incorporated

Таблиця 1

Динаміка ВВП та обсягу виробництва сільськогосподарської продукції України у 2011–2017 рр.

Показник	Валовий внутрішній продукт	Сільське, лісове та рибне господарство	Темп зросту ВВП, %	Темп росту сільського господарства, %	Частка сільського господарства у ВВП, %
<i>Україна, млн грн</i>					
2011	1079346	80385	18,18	22,24	7,45
2012	1299991	106555	20,44	32,56	8,20
2013	1404669	109785	8,05	3,03	7,82
2014	1465198	128738	4,31	17,26	8,79
2015	1586915	161145	8,31	25,17	10,15
2016	1988544	239806	25,31	48,81	12,06
2017	2383182	277197	19,85	15,59	11,63
<i>Європейський Союз, млн євро</i>					
2011	13217460	56466	2,93	27,86	0,43
2012	13484172	58697	2,02	3,95	0,44
2013	13596777	55579	0,84	-5,31	0,41
2014	14072020	52411	3,50	-5,70	0,37
2015	14828642	50250	5,38	-4,12	0,34
2016	14958293	43146	0,87	-14,14	0,29
2017	15382590	45960	2,84	6,52	0,30

Джерело: складено на основі [2; 6]

Таблиця 2

Динаміка виробництва основних сільськогосподарських культур в Україні у 2011–2017 рр.

	Виробництво основних сільськогосподарських культур, тис т						Всього, тис. т	Темп зросту, %
	культури зернові та зернобобові	буряк цукровий фабричний	соняшник	картопля	культури овочеві	культури плодові та ягідні		
2011	39271	13749	6772	18705	8122	1747	88366	-4,04
2012	56747	18740	8671	24248	9833	1896	120135	35,95
2013	46216	18439	8387	23250	10017	2009	108318	-9,84
2014	63051	10789	11051	22259	9873	2295	119318	10,16
2015	63859	15734	10134	23693	9638	1999	125057	4,81
2016	60126	10331	11181	20839	9214	2153	113844	-8,97
2017	66088	14011	13627	21750	9415	2007	126898	11,47

Джерело: складено на основі [6]

(36 млн. дол. інвестицій у 2015 р.), успішно функціонує насіннєвий завод американської компанії DupontPioneer (51 млн. дол. інвестицій із моменту запуску заводу в 2013 р.).

За даними Мінагрополітики, Україна експортує 80% виробленої органічної продукції, всього за 2016 р. експортували 165 тис т органіки, що принесло аграріям майже 46 млн. євро. Найбільшими імпортерами української продукції в 2016 р. стали Німеччина, Швейцарія, Нідерланди, Італія, Польща, Великобританія, Австрія, Франція, Бельгія, Угорщина; також українські виробники експортували органічну продукцію у США, Канаду, Австралію і деякі країни Азії [14]. Позитивним є той факт, що до міжнародного ринку поступово долучаються малі та середні підприємства, здатні принести на міжнародний ринок органічної продукції деякі унікальні продукти.

Іноземні інвестори, а також міжнародні фінансові інститути акцентують увагу на перспективності аграрного спрямування в Україні. Важливим кроком у напрямі стимулювання розвитку сільського господарства України стало поглиблення зони вільної торгівлі між Україною та країнами Європейського Союзу 1 січня 2016 р. [1]. У зв'язку із цим для українських виробників було скасовано низку тарифних обмежень та введено нульові ставки для продукції промисловості, сільського господарства. Однак для отримання можливості експортувати продукцію на ринок Європи виробники мають подбати про її відповідність європейським вимогам та стандартам. Незважаючи на певні відмінності у системах стандартизації, кількість виробників, які приводять рівень якості виготовленої продукції до міжнародного зразка, зростає з кожним роком. Для того щоб товаровиробники мали доступ до інформації про статус тарифних квот, було створено базу даних, у якій регламентовано списки товарів, терміни дії квот, інформацію за попередній балансовий період тощо. Також є наявні сприятливі кон'юнктурні умови світового продовольчого ринку та сировинної продукції для біопаливних виробництв для українського сільськогосподарського товаровиробника, що є основними детермінантами нарощування інвестиційних вкладень сільськогосподарської сфери. Активізація інвестиційних процесів сільськогосподарської галузі засвідчується і зростанням інвестиційної частки вітчизняних господарств у сегменті. При цьому в 2001 р. питома інвестиційна вага в межах основного сільськогосподарського капіталу щодо загального числа інвестиційних капіталовкладень становила 5,0%, у 2008 р. – 7,2%, у 2015 р. – 11,1%, у 2017 р. – 13,8%. Отже, інвестиційне нарощування в основне капіталовкладення сільськогосподарської галузі характеризувалося більш прискореним темпом, аніж в економіці загалом.

Варто відзначити, що наявні і конкретні важливі кроки для стимулювання інноваційних процесів у сільському господарстві у напрямку його діджиталізації. Серйозні перетворення в сільському господарстві спостерігаються протягом останніх п'яти-семи років. Український агробізнес вийшов на якісно новий рівень, тобто змінюються принципи роботи, а підходи будуються на прозорій бізнес-моделі. Очікується глобальна оцифровка та автоматизація всіх процесів агробізнесу. Це означає використання нових технологій та унікальних масштабних ІТ-рішень. Уже сьогодні українські сільськогосподарські компанії використовують інновації, які не мають аналогів у жодній іншій галузі України. Більшість проєктів, орієнтованих на оцифрування аграрного сектору, здійснюються великими агрохолдингами України. Наприклад, Kernel Agro Holding впроваджує інноваційний програмний комплекс DigitalAgriBusiness на своїх підприємствах із початку 2016 р. Ця система дала змогу отримати максимальний прибуток і врожайність на одному полі. Програма демонструє рішення агрономам, інженерам та іншим відділам на основі раніше розроблених методик. Також цікаве рішення щодо оцифрування виробництва аграрної продукції було введено компанією МХП. До речі, МХП – одна з небагатьох українських аграрних компаній, яка виділила у своєму складі окремий інноваційний відділ. Компанія розробляє на своїх кластерах лінію геоінформаційних систем (ГІС) для керування наявним земельним фондом [3].

Зрозуміло, що в таких умовах значний потенціал для інвестування має ринок точного землеробства в Україні. За оцінками засновника компанії SmartFarming А. Беленкова, близько 50 млн. дол. на рік становлять програмне забезпечення, автопілоти, датчики, дрони, агрегати, обладнання, консалтинг, послуги. Потенціал ринку величезний, і щорічне зростання становить приблизно 25% [9]. Поки що прогрес в аграрній галузі України зумовлений здебільшого внутрішніми ресурсами: у 2017 р. іноземні інвестори вклали в сільське господарство, мисливство та лісове господарство тільки 1,3% від загальних обсягів прямого іноземного інвестування в національну економіку.

Економісти та управлінці усвідомлюють, що інвестиційна активність є суттєвим чинником прискорення економічного зростання як загалом країни, так і аграрного сектору як ключової галузі вітчизняної економіки. Ще з часів Дж.М. Кейнса [10] відомо, що додаткове залучення інвестицій у галузь, сектор, країну веде до мультиплікативного зростання кінцевого продукту. Очевидно, що ключовим завданням інвестиційної політики є формування дієвого механізму залучення інвестицій у сільське господарство. Беручи до уваги певні успіхи у політиці щодо залучення інвестицій в аграрний сектор економіки України, потреба в таких інвестиціях залишається

високою у зв'язку з необхідністю подальшої модернізації та оновлення сектору. Потрібно зазначити, що у сільському господарстві інвестиційні проєкти характеризуються відносно тривалим терміном окупності, у результаті чого інвестори часто розраховують на пряму державну підтримку інвестиційних проєктів, а сільськогосподарські виробники сподіваються на отримання прямих державних субсидій. Загалом під час здійснення інвестиційних проєктів в аграрному секторі у структурі інвестицій від 30% до 40% займають капіталовкладення на підготовку інвестиційних площадок, інфраструктури (прокладання доріг, забезпечення електрифікації, газифікації, водовідведення та утилізації відходів). У разі відсутності вільних потужностей та достатніх інженерних комунікацій або наявності високої вартості їх створення інвестор може відмовитися від інвестування.

У таких умовах державна політика щодо поживлення інвестиційної активності в аграрному секторі повинна включати у тому числі надання субсидій для покриття частини витрат, які пов'язані зі створенням інфраструктури під час здійснення інвестиційних проєктів. Також потрібно проводити роботу щодо розвитку різноманітних форм державно-приватного партнерства. Питання співвідношення державних та приватних вкладень у рамках певних державно-приватних партнерств вирішується шляхом розроблення та застосування стратегій розвитку державно-приватних партнерств у сільському господарстві.

Окрім того, не можна забувати, що, приймаючи рішення про інвестування в аграрний сектор України, інвестори прагнуть отримати певні гарантії від держави, зокрема на законодавчому рівні. Саме тому врегулювання вітчизняного механізму залучення інвестицій та надання гарантій інвесторам є сьогодні ключовим завданням під час прийняття рішень щодо вдосконалення інвестиційної політики. Не варто забувати і про необхідність використання таких ефективних економічних важелів розвитку інвестиційної діяльності агропромислового комплексу, як податкова, бюджетна, грошово-кредитна, антимонопольна й цінова політика.

Отже, виважена державна інвестиційна політика в аграрній сфері має стати одним із найголовніших напрямів забезпечення конкурентоспроможності країни на світовому ринку. Держава має всіяко впливати на мотивацію до інвестування в аграрний сектор України шляхом економічно обґрунтованого використання різноманітних важелів регулювання, а також шляхом безпосередньої участі в інвестиційних проєктах через субсидювання інфраструктурних проєктів та створення державно-приватних партнерств. Розв'язання проблем інвестиційного розвитку сприятиме раціональному та ефективному використанню залучених коштів, контролю їх руху і своєчасному поверненню.

Висновки з проведеного дослідження. Таким чином, аграрний сектор для економіки України, безперечно, має ключове значення, а частка його у загальному обсязі національного виробництва залишається суттєвою. Окрім того, саме аграрний сектор виконує функцію забезпечення продовольчої безпеки країни та є основою для забезпечення функціонування та відтворення суміжних галузей, зокрема переробно-харчових виробництв.

Сьогодні в український аграрний сектор інвестиції залучаються здебільшого в розвиток інфраструктури, що зумовлено необхідністю його оновлення та швидкого пристосування до сучасних вимог. Водночас наявні й інвестиційні проєкти, спрямовані на діджиталізацію сектору, зокрема в автоматизацію всіх процесів в агробізнесі, що є надзвичайно позитивним чинником розвитку у сучасних умовах.

На перспективу потрібно працювати над удосконаленням механізмів державної підтримки інвесторів через субсидювання інфраструктурних проєктів, а також над розвитком різних форм державно-приватного партнерства в аграрному секторі.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Рожко О. Економічна природа та значення AgroPolit. ЄБРР підтримує АПК України на 150–200 млн євро. URL: <https://agropolit.com/news/4019-yebrri-pidtrimaye-apk-ukrayini-na-150-200-mln-yevro>. (дата звернення: 23.04.2020).
2. Eurostat. Official site. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/home> (дата звернення: 23.04.2020).
3. Guests from the future: innovational systems of agroholdings' management, 2016. URL: <https://latifundist.com/spetsproekt/257-gosti-iz-budushchego-innovatsionnye-sistemy-upravleniya-agroholdingami> (дата звернення: 23.04.2020).
4. Development of Public-Private Partnerships in The Agrarian Sector of Ukraine: Digitalization as a Priority / N. Reznik et al. *International Journal of Recent Technology and Engineering (IJRTE)*. 2019. № 8(3). P. 275–281. URL: <https://www.ijrte.org/wp-content/uploads/papers/v8i3c/C10461183C19.pdf> (дата звернення: 23.04.2020).
5. Власюк О.С. Стратегії розвитку України: теорія і практика / за ред. О.С. Власюка. Київ : ШСД, 2002. 864 с.
6. Географічна структура зовнішньої торгівлі товарами у 2017 році URL: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2017/zd/ztt/ztt_u/ztt0517_u.htm (дата звернення: 23.04.2020).
7. Головатюк В.М., Соловьев В.П. Проблемно-ориентированные подходы в оценке инвестиционной привлекательности социально-экономической среды в контексте инновационного развития. URL: <http://www.iee.org.ua>. (дата звернення: 23.04.2020).
8. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 23.04.2020).
9. Зовнішня інвестиційна привабливість країни. URL: <https://daily.ua/zovnishnya-investitsijna-privablivostkrayini.html> (дата звернення: 23.04.2020).

10. Кейнс Дж.М. Общая теория занятости процента и денег. Москва : Гелиос АРВ, 2015.

11. Перехід на євростандарти: важко, але потрібно. URL: <https://www.unian.net/eurobusiness/1637567-perehod-na-evrostandartyi-trudno-no-neobhodimo.html> (дата звернення: 23.04.2020).

12. Пешко А.В. Інвестиції: їх значення, види та форми. *Інвестиції: практика та досвід*. 2007. № 2. С. 3–6.

13. Структурні зміни та економічний розвиток України : монографія / В.М. Геєць та ін. ; за ред. д-ра екон. наук Л.В. Шинкарук ; НАН України ; Ін-т екон. та прогнозув. Київ, 2011. 696 с.

14. Топ-10 найбільш привабливих галузей української економіки для інвестицій. URL: <http://nikvesti.com/articles/111617>. (дата звернення: 23.04.2020).

REFERENCES:

1. AgroPolit. YEBRR pidtrymaє APK Ukrainy na 150-200 mln yevro [EBRD will support agro-industrial complex of Ukraine for 150-200 million euros]. <https://agropolit.com/news/4019-yebrr-pidtrimaye-apk-ukrayini-na-150-200-mln-yevro> (accessed 23 April 2020).

2. Eurostat. Official site. <https://ec.europa.eu/eurostat/home> (accessed 23 April 2020).

3. Guests from the future: innovational systems of agroholdings' management, 2016. <https://latifundist.com/spetsproekt/257-gosti-iz-budushchego-innovatsionnye-sistemy-upravleniya-agroholdingami>

4. Reznik N., Ostapchuk A., Alekseieva K., Cherka-sov A., Fedun I. Development of Public-Private Partnerships in The Agrarian Sector of Ukraine: Digitalization as a Priority. *International Journal of Recent Technology and Engineering (IJRTE)*, 8(3), p. 275–281, 2019. <https://www.ijrte.org/wp-content/uploads/papers/v8i3/C10461183C19.pdf> (accessed 23 April 2020).

5. Vlasyuk O.S. Stratehiyi rozvytku Ukrainy: teoriya i praktyka [Development strategies of Ukraine: theory and practice] / za red. O.S. Vlasyuka. K. : SHSD, 2002. 864 p.

6. Neohrafichna struktura zovnishn'oyi torhivli tovaramy u 2017 rotsi [Geographic structure of foreign trade in goods in 2017]. http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2017/zd/ztt/ztt_u/ztt0517_u.htm (accessed 23 April 2020).

7. Golovatyuk V. M., Solov'yev V. P. Problemno-oriyentirovannyye podkhody v otsenke INVESTITSIONNOY privlekatel'nosti sotsial'no-ekonomicheskoy sredy v kontekste innovatsionnogo razvitiya [Problem-oriented approaches in assessing the investment attractiveness of the socio-economic environment in the context of innovative development]. <http://www.iee.org.ua> (accessed 23 April 2020).

8. Derzhavna sluzhba statystyky Ukrainy [State Statistics Service of Ukraine]. <http://www.ukrstat.gov.ua/> (accessed 23 April 2020).

9. Zovnishnya investytsiyna pryvablyvist' krayiny [External investment attractiveness of the country]. <https://daily.ua/zovnishnya-investitsijna-privablivistkrayini.html> (accessed 23 April 2020).

10. Кейнс Дж. М. Общечая теория занятости процента и денег. / Дж. М. Кейнс. [The general theory of employment of interest and money] – М.: Гелиос АРВ, 2015

11. Perehid na yevro standarty: vazhko, ale potribno [Transition to Euro standards: difficult, but necessary]. <https://www.unian.net/eurobusiness/1637567-perehod-na-evrostandartyi-trudno-no-neobhodimo.khtml>

12. Peshko A. V. Investytsiyyi : yikh znachennya, vydy ta formy. *Investytsiyyi: praktyka ta dosvid* [Investments: their value, types and forms. Investment: practice and experience]. 2007. № 2. 3 – 6p.

13. Strukturni zminy ta ekonomichnyy rozvytok Ukrainy [Structural changes and economic development of Ukraine] : monohrafiya / V.M. Heyets', L.V. Shynkaruk, T.I. Art'omova ta in.; za red. d-ra ekon. nauk L.V. Shynkaruk; NAN Ukrainy ; In-t ekon. ta prohnozuv. K., 2011. 696 p.

14. Top-10 naybil'sh pryvablyvykh haluzey ukrajin-s'koyi ekonomiky dlya investytsiy [Top 10 most attractive sectors of the Ukrainian economy for investment]. <http://nikvesti.com/articles/111617> (accessed 23 April 2020).